

Bestuursverslag 2016

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Ontwikkelen, onderhouden en beheren	4
Vaststellen	6
Distribueren instrumenten	7
Communiceren	8
Kwaliteit borgen	8
Bestuur en uitvoeringsorganisatie	9

Voorwoord

Samenwerking was in 2016 één van de speerpunten van Stem. Hoewel er veel gesproken wordt over Stem als leverancier van examens, vinden wij het zelf belangrijk dat onze deelnemers ons zien als samenwerkingspartner.

Vanuit deze positie zoeken we, en onderhouden we, de relaties met onderwijs en bedrijfsleven, maar ook met collega Examenstichtingen om met elkaar te bepalen welke ontwikkelingen we moeten inzetten met de examens van Stem. In 2016 zijn de vernieuwingen in het mbo langzaamaan de nieuwe werkelijkheid geworden. Er is ervaring opgedaan met de herziene dossiers en het toezichtkader van de Inspectie wordt toegespitst op deze nieuwe dossiers.

De focus in de ontwikkeling van exameninstrumenten lag in 2016 op de Herziene Kwalificatiestructuur. Stem heeft beroepsgerichte beoordelingsinstrumenten Nederlands, rekenen en moderne vreemde taal ontwikkeld. Er zijn theorie-examens opgeleverd en er zijn examens voor keuzedelen ontwikkeld. Deze ontwikkeling zal in 2017 vervolgd worden. Stem is onderdeel van Examenservices waar examen- en toetsinstrumenten ontwikkeld worden voor verschillende sectoren. Deze samenwerking maakt kennisuitwisseling heel gemakkelijk, en daar hebben de deelnemers profijt van. Een mooi resultaat hiervan is het besluit om exameninstrumenten voor keuzedelen beschikbaar te stellen voor deelnemers van zuster-stichtingen.

Voor Stem was 2016 ook het eerste jaar waarin de getrapte vaststellingsprocedure een volledig jaar gedraaid heeft. Via de Commissies van Deskundigen worden de exameninstrumenten ter vaststelling aangeboden aan de Vaststellingscommissie. Het bestuur blijft formeel verantwoordelijk voor de vaststelling van de examens die Stem beschikbaar stelt.

Namens het bestuur van Stem,
René van Gils, voorzitter

Nieuwegein, april 2017

Ontwikkelen, onderhouden en beheren

Ondersteuning pilots/deskundigheidsbevordering

Stem heeft nieuwe examens ontwikkeld voor de herziene dossiers. Alle deelnemende scholen hebben het aanbod ontvangen om op school geïnformeerd te worden over de nieuwe opzet en over de wijzigingen in de instrumenten. Ook is ondersteuning aangeboden bij de invoering van deze nieuwe instrumenten. Om ervoor te zorgen dat deze informatie ook de leermeesters bereikt, zijn we aanwezig geweest op leermeesteravonden die de scholen voor het bedrijfsleven in hun regio organiseren.

In de gebruikersbijeenkomsten is informatie opgehaald uit de experimenten met de herziene KD's. Hier kunnen de eerste ervaringen met de nieuwe exameninstrumenten worden uitgewisseld tussen scholen en er kan feedback worden gegeven op de nieuwe examens, ter verbetering door Stem.

Ontwikkelen beroepsgerichte beoordelingsinstrumenten Nederlands, rekenen en moderne vreemde taal

Bij de nieuwe kwalificatiedossiers is in beeld gebracht welke beroepsgerichte taal –en rekeneisen per dossier zijn geformuleerd. Ook is gekeken welke examinering daarbij past. In 2015 is een start gemaakt met de ontwikkeling van instrumenten, dit heeft in 2016 een vervolg gekregen. Ook in 2017 zal er nog ontwikkeld worden om te zorgen dat er voldoende items en varianten beschikbaar zijn, zodat er ook herexamen gegenereerd kunnen worden.

Ontwikkelen exameninstrumenten

Stem heeft de uniforme examens voor een groot aantal kwalificaties ontwikkeld, bestaande uit examenmix van proeven, BPV-beoordelingen en theorie-examens (en waar nodig taal- en rekenexamens).

Met name de ontwikkeling van de theorie-examens voor enkele kwalificaties voor mobiliteit en tweewielers heeft langer geduurd en/of kwam later op gang. Het bleek een moeizaam proces om hier de juiste experts beschikbaar te krijgen. De ontwikkeling en vaststelling van deze theorie-examens krijgt een vervolg in 2017.

In 2017 zal ook verder gewerkt worden aan de ontwikkeling van de gewenste extra items en extra varianten bij kwalificaties.

Theorie-examens

De deelnemersraad stemde in 2015 in met het opnemen van theorie-examens als onderdeel van de examenmix. Met ingang van schooljaar 2016/2017 zijn deze standaard in de examenmix (HKS) opgenomen. Omdat dit kwalificerende theorie- en taal-examens betreft, stelt Stem deze examens niet beschikbaar via StemToets.Stem, maar digitaal via de toetssystemen TeleToets (Motorvoertuigen & Tweewielers) en RemindoToets (Carrosserie). Dit zijn in de basis vergelijkbare toetssystemen en bieden de gebruiker dezelfde mogelijkheden en faciliteiten. Met de keuze voor de twee systemen sluit Stem aan bij de systemenkeuze waar ook de uitvoeringsorganisaties IBKI (Motorvoertuigen en Tweewielers) en VOC (Carrosserie) gebruik van maken.

De ontwikkeling van theorie examens krijgt in 2017 een vervolg.

Keuzedelen

Het heeft lang geduurd voordat er enige duidelijkheid kwam over de keuzedelen (generiek en branchegericht) die ROC's gaan aanbieden. Stem heeft daarom prioriteit gesteld aan het ontwikkelen van de kwalificerende examenonderdelen en heeft het besluit over de te ontwikkelen keuzedelen zo lang mogelijk uitgesteld. Bij aanvang van 2016 is opgevraagd aan welke keuzedelen men behoefte heeft en op basis van deze gegevens is een planning gemaakt voor de ontwikkeling van exameninstrumenten bij keuzedelen. In 2015 werd al de inschatting gemaakt dat Stem niet voor alle keuzedelen examens kan ontwikkelen, omdat er zoveel variatie aan keuzedelen bestaat. Dit is overigens ook niet noodzakelijk, omdat er door andere partijen ook examens ontwikkeld worden (denk aan de generieke keuzedelen).

In 2016 heeft Stem 6 branchespecifieke keuzedelen en 1 generiek keuzedelen ontwikkeld. Aan het eind van het jaar hebben de voorzitters van de andere stichtingen die door Examenservices bediend worden, het besluit genomen dat de keuzedelen tussen de stichtingen uitwisselbaar worden. Voorwaarde bij deze regeling is dat de aanvragende school deelnemer is van tenminste één van de stichtingen. Door deze afspraak kwamen aan het einde van 2016 bijna 90 keuzedelen beschikbaar voor de Stem-scholen. Dit levert hen met name profijt op voor de generieke keuzedelen.

Examenprocessen

Ondanks dat er weinig gebruik van wordt gemaakt, blijft Stem de mogelijkheid aanbieden om pre-audits uit te voeren op scholen. Dit helpt scholen scherp te krijgen of zij de Stem-instrumenten inzetten zoals ze zijn bedoeld en kunnen zij nog tips en trucs krijgen om dit proces nog verder te verbeteren. Dit kan door een papieren check (examendossiers bekijken), gesprekken met betrokkenen of door het bijwonen van één of meer examenmomenten.

Vaststellen

Dit jaar is de vaststellingsprocedure getrapd verlopen via de Commissie van Deskundigen, de Vaststellingscommissie en het Bestuur. Deze wijziging is medio 2015 ingezet om in de verschillende commissies optimaal gebruik te kunnen maken van de expertise van de leden en in het gesprek meer detailniveau te kunnen bereiken over de instrumenten en onderwerpen.

Commissies van Deskundigen

Vanuit de vakrichtingen wordt gedetailleerd gekeken naar de inhoud van de examens. Het kan hier zowel proevenopdrachten betreffen als items voor de theorie-examens. 'Commissies van Deskundigen' beoordelen op detailniveau de aangeboden onderdelen. De Commissies van Deskundigen betreffen (coördinerend) docenten en medewerkers uit de (deel)branches. De Commissies van Deskundigen adviseren de Vaststellingscommissie over deze onderdelen uit de examenmix.

De (detail)onderdelen worden gebundeld tot een totale examenmix en ter vaststelling aangeboden aan de Vaststellingscommissie.

Vaststellingscommissie

In de Stem Vaststellingscommissie zijn de M-C-T-sectoren gezamenlijk vertegenwoordigd. De vaststellingscommissie beoordeelt de totale examenmix aan de hand van het Meta-B-instrument. Overzicht en een kritische blik op het geheel zijn daarvoor relevant.

De Vaststellingscommissie heeft in 2016 vijf keer vergaderd. Het bestuur is formeel verantwoordelijk voor de vaststelling van de examens die Stem beschikbaar stelt. Dit is in de nieuwe getrapte procedure ongewijzigd. In het bestuur zijn, net als in de Vaststellingcommissie, vertegenwoordigers van onderwijs en bedrijfsleven betrokken.

Eind 2016 is gebleken dat de gewijzigde opzet van de Commissie van Deskundigen en de Vaststellingscommissie ertoe geleid heeft dat inbreng van het bedrijfsleven met name zeer gewenst is in de Commissie van Deskundigen. In de Vaststellingscommissie worden besluiten genomen aan de hand van het Meta-B instrument. Deze besluitvorming is voor de leden uit het bedrijfsleven minder relevant. In 2017 zal een nieuwe wijziging doorgevoerd worden, waardoor vertegenwoordigers op basis van hun expertise uit branche, beroepspraktijk of onderwijs uitgenodigd worden in ofwel de Commissie van Deskundigen, ofwel de Vaststellingscommissie. De vaststellingsprocedure zal hier op aangepast worden.

Distribueren instrumenten

Distributie

In de examenmix wordt gewerkt met een contentmanagement systeem (CMS). Door dit systeem is het beheer, onderhoud en de uitbreiding van onderdelen efficiënt te realiseren en wijzigingen in instrumenten kunnen direct 'live' op StemToets beschikbaar gesteld worden.

Digitale afname

De theorie-examens van Stem worden vanaf 2016 alleen nog digitaal aangeboden via de systemen Remindo Toets en Telettoets (zie ook de paragraaf 'theorie examens' eerder in dit verslag)

In 2015 is de start gemaakt met het digitaliseren van de BPV-beoordeling. Stem werkt hierin samen met Examenwerk, ESTEL en Examenplatform UV aan de ontwikkeling van een online instrument: Praktijkbeoordelen.nl. Dit komt beschikbaar voor de herziene kwalificatiedossiers.

Met Praktijkbeoordelen.nl kunnen studenten zowel ontwikkelingsgericht als kwalificerend worden beoordeeld in praktijksituaties in de beroepspraktijkvorming en op school. Doordat het systeem webbased is, beschikken leermeester, bpv-begeleider en student op elk moment over de actuele informatie. In het ontwikkelingsgerichte deel van Praktijkbeoordelen.nl wordt de voortgang van de student bijgehouden tijdens zijn stageperiode. Daarnaast is er ook een kwalificerend deel, waarmee de uitgevoerde werkzaamheden in het leerbedrijf op eindniveau beoordeeld worden. Leermeesters, die ook bekwaam zijn als beoordelaar, kunnen op eenvoudige wijze beoordelen, zonder papieren rompslomp en binnen duidelijke kaders.

Gedurende het jaar heeft ongeveer de helft van de scholen een account aangemaakt in Praktijkbeoordelen.nl

Toegang tot de Stem-instrumenten

Stem ziet dat de toegang naar de examens door scholen meer en meer beperkt wordt voor een selecte groep docenten/ toetsbeheerders. Dit betreft enerzijds toegang tot StemToets, maar ook de toegang tot digitale BPV-beoordeling of digitale theorie-examens. Vanuit veiligheidsoogpunt is dit een goede ontwikkeling. Stem voert de wijzigingen op verzoek van managers van scholen uit. Voor scholen blijft goede informatievoorziening richting docenten een aandachtspunt. Docenten die geen toegang hebben, moeten vaak wel hun studenten informatie verschaffen over de examinering. Volgens de inspectie-standaarden moeten studenten tijdig en volledig geïnformeerd worden over de examens. Scholen zullen aan hun kant er dus voor moeten zorgen dat zij betrokkenen tijdig de juiste informatie verschaffen.

Communiceren

Communicatie is hét middel om de positieve opbrengsten en de toegevoegde waarde van de stichting onder de aandacht te brengen. In 2016 zijn de reguliere communicatiekanalen voortgezet en is ingezet op meer persoonlijk en face-to-face contact met de relaties van Stem.

- Stem-nieuwsbrieven
Deze werd in 2016 maandelijks verzonden, met uitzondering van de zomermaanden juli en augustus. De berichten uit de nieuwsbrieven zijn ook gepubliceerd op de website van Stem www.stichtingstem.nl.
- Direct mailings
Er worden berichten verstuurd aan o.a. toetsbeheerders, als er nieuwe of gewijzigde producten beschikbaar waren.
- Gebruikers- en regiobijeenkomsten
- Stem is vaak vertegenwoordigd in vergaderingen van de btg MTLM om ontwikkelingen bij Stem te presenteren en toe te lichten. Deze vergaderingen zijn ook een goede plek om informatie uit de scholen op te halen.

Netwerk

In 2016 waren alle ROC's met opleidingen in de mobiliteitsbranche deelnemer van Stem. Ook twee niet-bekostigde instellingen zijn lid van Stem, namelijk GOMotive en IVA Driebergen. Stem heeft goede contacten in het werkveld van de examinering, onder andere met andere examenleveranciers, het Servicepunt Examinering van de MBO Raad en andere relevante stakeholders. In 2016 heeft de samenwerking tussen de examenstichtingen Stem, ESTEL, Examenplatform UV, SOESV, Examenwerk en Examenplatform Entree zich verder geïntensiveerd en geprofessionaliseerd, doordat de ontwikkeling en het beheer van examenproducten voor deze stichtingen plaatsvindt bij Examenservices. De voorzitters, relatiemanagers, examenadviseurs en ontwikkelaars wisselen kennis uit over diverse relevante onderwerpen.

Kwaliteit borgen

De verantwoording van examens is in beweging. De minister heeft in haar brief van juni 2014 aangegeven dat zij scholen per 1 augustus 2016 verplicht om voor alle opleidingen gebruik te maken van bij gecertificeerde examenleveranciers ingekochte examens of om hun gezamenlijk of individueel ontwikkelde examens extern te laten valideren.

De Inspectie heeft aangegeven dat zij graag tenminste eens per jaar een informeel overleg met iedere examenstichting of leverancier heeft. Stem vindt dit contact met Inspectie zelf ook plezierig én belangrijk, omdat door Inspectie gewerkt wordt aan een nieuw toezichtkader.

Stem werkt in de vaststelling van instrumenten met het Meta-B instrument (instrument om beoordelingsinstrumenten te beoordelen). Als er criteria veranderen, moeten deze richtlijnen wellicht ook op onderdelen worden aangepast. Stem blijft deze ontwikkelingen en eventuele wijzigingen nauwgezet volgen, zodat hierop snel geschakeld kan worden.

Om vooraf de kwaliteit van examens te kunnen garanderen heeft Stem opnieuw haar beoordelingsinstrumenten ter beoordeling aangeboden aan Kiwa. De instrumenten die in 2016 aangeboden waren, zijn positief beoordeeld en hebben dus erkenning gekregen van het Keurmerk Examenleveranciers.

Bestuur en uitvoeringsorganisatie

Bestuur

Het Stem bestuur bestaat uit:

- Vijf vertegenwoordigers namens de deelnemende ROC's:
  - René van Gils – voorzitter (Graafschap College)
  - Gerard Eilert – bestuurslid (Friesland College)
  - Bea den Bakker (Horizon College)
  - Tinus Bunthof – bestuurslid (Koning Willem I College) Afgetreden in december 2016.
  - Arien Reyngoudt – secretaris / penningmeester (ROC Mondriaan)
- Twee vertegenwoordigers namens de brancheorganisaties:
  - Hylke Warners – vicevoorzitter (BOVAG)
  - vacature – bestuurslid (FOCWA)
- Eén vertegenwoordiger namens RAI Vereniging
  - Chris van Dijk – bestuurslid (RAI Vereniging – beleidsadviseur)
- Twee vertegenwoordigers namens opleidings- en exameninstellingen:
  - Herme Bruin – bestuurslid (Innovam – directeur)
  - Frank Vos – bestuurslid (VOC – directeur)

Het bestuur vergaderde in 2016 vijf keer. In veel gevallen baseert het bestuur zich bij besluitvorming op signalen en adviezen van de deelnemersraad. De deelnemersraad, waarin alle ROC's die deelnemen aan Stem vertegenwoordigd zijn, buigt zich over jaarplannen en begrotingen en bespreekt strategische keuzes. De deelnemersraad vergaderde in 2016 twee keer.

Uitvoeringsorganisatie

De aansturing van de activiteiten en de ondersteuning van het bestuur van Stem gebeurt onder leiding van Jessica Spithoven. Per 1 december zijn haar taken overgenomen door Jenneke de Winter. Het secretariaat wordt gevoerd door Dithe van den Berg-Vermeer en de financiële administratie door Jordy Staakman. De controle wordt uitgevoerd door Flynth Accountants.